

КРОЗ БАЊАЛУКУ НЕ ПЈЕВАЈ

(...) Шта је то што је Бањалуку издвојило са њеном пјесмом? И Бањалучане са њиховим гласом? Неки кажу да је то Врбас. Да су то оне ливаде и „мераје” око Врбаса на којима је трава мека, а цвијеће шарено, воће у прољеће пуно бехара – а испод свега тога ријека Врбас! Кажу да ријека Врбас има неке чудне шумење који маме на пјесму...

(...) Ако има мјеста која су створена за пјевање, онда би то било оно мјесто на Врбасу!...

(...) Овдје у Бањалуци је много штошта изгубљено. Једна Аустријанка је овдје изгубила свога сина, којег народна пјесма назива Ошперган. Тога Ошпергана заробио је у боју турски официр Ферхат-паша. А пјесма ће за његову мајку рећи овако: „Аман, пашо, мио господаре, пусти мени Ошпергана сина, ишти блага колико ти драго.” А паша није мало искао – искао је да му се у Бањалуци начине калдрме и хамама, да му се начине велика џамија и уз џамију сахат – кула, и да му да „три товара блага”, и по врху „три литре бисера” – па ће јој тек онда пустити сина. И мајка је саградила све што је паша тражио, и дала му „три товара блага”, и по врху „три ниске бисера”, и добила сина Ошпергана. Али је Ошпергана опет изгубила, јер је овај – кад је видио да је његова мајка порушила и своју цркву да би паши у Бањалуци саградила џамију – умро од туге...

(...) Овдје у Бањалуци десило се једно чудо: прије свих босанских градова она је са себе скинула шиндру и ћерамиду и ушла под пријеп; озидала се, обијелила – и покрила пријепом. Стога ће вам овдје и рећи: „Ми смо преграђе Њујорка!” А то нису. Него су само један бијели град на Врбасу уз који су прилегли – да пјевају и да им вода односи пјесму...

Хотел „Босна” у Бањалуци, 1930 (фотографија Данијела Дергића)